RS AU § 223 Budget- och skuldrådgivningens organisationstillhörighet

Ärendenummer: RS 2026/1590

Arbetsutskottets förslag till regionstyrelsen för beslut i regionfullmäktige

- Budget- och skuldrådgivningen, med tillhörande budget, förs organisatoriskt över till socialnämnden den 1 januari 2027.
- All handläggning av hyresgarantier hanteras av socialnämnden från och med den 1 januari 2027 i enlighet med den nya lagstiftningen från 1 september 2026.
- Budgetmedel för år 2027 om 1 066 tkr överförs till socialnämnden.

Sammanfattning

Med anledning av den nya socialtjänstlagen som trädde i kraft den 1 juli 2025 har en översyn av budget- och skuldrådgivningens organisatoriska placering genomförts. Den nya lagstiftningen tydliggör att budget- och skuldrådgivning är en insats som socialnämnden ska erbjuda och betonar vikten av tidiga, förebyggande och lättillgängliga insatser.

Genomförd kartläggning visar att en organisatorisk överflyttning från regionstyrelseförvaltningen till socialförvaltningen kan skapa bättre förutsättningar för samverkan, tidiga insatser och ett mer samordnat stöd till personer och familjer med ekonomisk utsatthet. Förändringen bedöms även kunna bidra till Region Gotlands arbete med att minska konsekvenserna av barnfattigdom.

Samtidigt har risker kopplade till stigmatisering och verksamhetens upplevda oberoende identifierats. Bedömningen är att dessa risker kan hanteras genom ett långsiktigt förändringsarbete och tydlig kommunikation kring verksamhetens uppdrag.

Sammantaget bedöms nyttorna med en organisatorisk överflyttning överväga de identifierade riskerna och förslaget bedöms ligga i linje med den nya socialtjänstlagens intentioner samt Region Gotlands arbete för att motverka ekonomisk utsatthet och barnfattigdom.

Bedömning

Barnkonventionen

Enligt artikel 27 i Barnkonventionen har alla barn rätt till den levnadsstandard som krävs för barnets fysiska, psykiska, andliga, moraliska och sociala utveckling. Föräldrar har det huvudsakliga ansvaret men samhället har en viktig stödjande roll. I barnkonventionen fastställs att alla barn är lika värda och har samma rättigheter. Med barn avses varje människa som är under 18 år.

Barnkonsekvensanalys:

Artikel 3 i barnkonventionen slår fast att vid alla åtgärder som rör barn ska en prövning av barnets bästa göras. En prövning ska göras oavsett om barn berörs direkt eller indirekt.

Arbetet med barns delaktighet relaterar till i hur hög grad barn berörs i ärendet. Om barn berörs i lägre grad i ärendet kan detta vara tillräckligt.

I frågan om budget- och skuldrådgivningens organisationstillhörighet har bedömningen gjorts att frågan påverkar barns levnadsvillkor i viss grad och att en mindre omfattande prövning kan göras som bygger på inhämtat underlag och inte kräver kompletterande information från barn.

Bedömning av barnets bästa

Barnets bästa bedöms sammantaget gynnas av en organisatorisk flytt till socialförvaltningen. Förutsättningarna att tidigt upptäcka ekonomisk utsatthet hos barnfamiljer, erbjuda samordnat stöd och förebygga negativa konsekvenser av skuldsättning bedöms stärkas. De identifierade riskerna kan hanteras genom riktade åtgärder för att säkerställa tillgänglighet och minska eventuell stigmatisering.

Samlad slutsats

En överflyttning av budget- och skuldrådgivningen till socialförvaltningen bedöms vara väl förenlig med den nya socialtjänstlagens intentioner om förebyggande arbete, tidiga insatser och ökad samordning. Förändringen kan bidra till att stärka stödet till ekonomiskt utsatta invånare och samtidigt utgöra en viktig del i arbetet mot barnfattigdom på Gotland. Statistiken visar en utveckling som kan indikera att budget- och skuldrådgivningen inte fullt ut når de målgrupper som har behov av stöd. Samtidigt som antalet besök hos budget- och skuldrådgivningen har minskat två år i rad, har försörjningsstödsenheten under samma period sett en tydlig ökning av både antalet hushåll och de totala utbetalningarna.

Att personer med långvarigt eller återkommande försörjningsstöd har små ekonomiska marginaler innebär inte att ekonomisk rådgivning saknar värde. Tvärtom är det ofta dessa personer som har störst behov av stöd för att förebygga ökad skuldsättning, skapa struktur i ekonomin och få hjälp att hitta långsiktiga lösningar, inklusive skuldsanering när det är aktuellt.

Mot bakgrund av den nya lagstiftningen, de identifierade utvecklingsbehoven inom socialtjänsten samt de positiva effekter som bedöms kunna uppnås för barn och familjer föreslår regionstyrelseförvaltningen att budget- och skuldrådgivningen organisatoriskt överförs till socialförvaltningen.

Bedömning av konsekvenser i tvärperspektiv

1. Rättslig grund/rättsligt perspektiv

Bedömningen är att en flytt av budget- och skuldrådgivningen till socialnämnden går i linje med aktuell lagstiftning. Uppdatering av reglemente hanteras i ärendet om översyn av reglementen, RS 2026/1888.

2. Ekonomiskt perspektiv

Bedömningen är att en flytt av budget- och skuldrådgivningen till socialnämnden med tillhörande budget inte får några negativa ekonomiska konsekvenser.

3. Barnperspektiv

Bedömningen är att en flytt av budget- och skuldrådgivningen till socialnämnden ger positiva effekter utifrån ett barnperspektiv.

4. Jämställdhetsperspektiv

Bedömningen är att en flytt av budget- och skuldrådgivningen till socialnämnden ger positiva effekter utifrån ett jämställdhetsperspektiv.

5. Landsbygdssäkring/geografiskt perspektiv

Bedömningen är att en flytt av budget- och skuldrådgivningen till socialnämnden inte har någon påverkan på landsbygd/geografiskt perspektiv.

6. Klimat och miljöperspektiv

Bedömningen är att en flytt av budget- och skuldrådgivningen till socialnämnden inte har någon påverkan på klimat och miljö.

Beslutsunderlag
Socialnämnden 2026-09-17, § 127
Socialförvaltningen tjänsteskrivelse 2026-08-11
Kartläggning Budget- och skuldrådgivningen
Regionstyrelseförvaltningens tjänsteskrivelse 2026-10-21

Ärendets behandling under mötet
Ärendet föredras av Hanna Ogestad, avdelningschef, socialförvaltningen och Anna Malm, kanslichef, regionstyrelseförvaltningen.

Ordföranden ställer proposition på regionstyrelseförvaltningens förslag och finner att det bifalls.